

NORGES HØYESTERETT

Den 4. februar 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Indreberg, Matheson og Bergh i

HR-2019-202-U, (sak nr. 18-193963STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Randulf Schumann Hansen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen ved domfellelse for blant annet særlig grovt skadeverk, jf. straffeloven § 352 annet ledd, jf. § 351 første ledd og grovt forsikringsbedrageri, jf. straffeloven § 376, jf. § 375 første ledd.
- (2) A, født 00.00.1983, ble 17. juli 2017 tiltalt for overtredelse av straffeloven 1902 § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd og straffeloven § 391, jf. § 392, jf. § 15 (post I), regnskapsloven § 8-5 første ledd annet punktum, jf. § 3-2a (post II), bokføringsloven § 15 første ledd første punktum, jf. § 4 og straffeloven § 393, jf. § 392, jf. bokføringsloven § 15, jf. § 4, jf. straffeloven § 15 (post III), straffeloven § 352 annet ledd, jf. § 351 første ledd, jf. § 15 (post IV) og straffeloven § 376, jf. § 375 første ledd, jf. § 15 (post V). As brødre, B og C, var også tiltalt i saken.
- (3) Sogn og Fjordane tingrett avsa 18. oktober 2017 dom med slik domsslutning for så vidt gjaldt A:
 - "3) A, født 00.00.1983, frifinnes for tiltalens post III, IV og V og erstatningskravet fra Gjensidige Skadeforsikring ASA.
 - 4) A, født 00.00.1983, dømmes for overtredelse av:
 - Straffeloven (1902) § 276 jf. § 275 første ledd jf. annet ledd (frem til 30.09.15) og straffeloven (2005) § 390 jf. § 391 jf. § 15 (fra 01.10.15)
 - Regnskapsloven § 8-5 første ledd annet punktum jf. § 3-2a sammenholdt med straffeloven (1902) § 62 og straffeloven (2005) § 79 a til en straff av fengsel i 1 – ett – år. Til fradrag i straffen tilkommer 341 dager for utholdt varetekt, og straffen anses sonet i sin helhet ved utholdt varetekt."

- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for så vidt gjaldt tiltalens post IV og V.
- (5) Gulating lagmannsrett, som behandlet saken med lagrette, avsa 30. oktober 2018 dom med slik domsdomslutning:

- "1. A, født 00.00.1983 dømmes for overtredelse av straffeloven (2005) § 352 annet ledd jf. § 351 første ledd og straffeloven (2005) § 376 jf. § 375 første ledd, sammenholdt med de forhold som er rettskraftig avgjort ved Sogn og Fjordane tingretts dom av 18. oktober 2017, til en straff av fengsel i 6 – seks – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag tilkommer 341 dager for utholdt varetekt.
2. A, født 00.00.1983, dømmes – én for begge og begge for én – med C – født 00.00.1978, til å betale til Gjensidige Forsikring ASA 2 255 574 – tomillionertohundreogfemtifemtusenfemhundreogsyttifire – kroner.
- Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.
3. Saksomkostninger idømmes ikke."

- (6) A, har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen.
- (7) Anken over saksbehandlingen og lovanvendelsen er knyttet til forklaringen til vitnet D. Det gjøres gjeldende at A og D sammen fylte ut en salgsmelding for en bil på et tidspunkt som gir A alibi, slik at han ikke kan være skyldig i den brannstiftelsen han er domfelt for. Det fremheves at lagmannsretten har begått en saksbehandlingsfeil når den ikke har fått med seg at påføring av dato feil sted og riktig sted i salgsmeldingen skjedde på samme tidspunkt. Dette må anses som et ubestridt faktum, jf. Rt-2006-571 avsnitt 16. Lagmannsretten har dessuten anvendt for lavt beviskrav når den slår fast at forklaringen til D ikke gir A alibi. Retten har unnlatt å forklare hvordan den kan se bort fra Ds forklaring, til tross for at dette er det springende punkt i saken.
- (8) Det gjøres videre gjeldende at straffen under enhver omstendighet er for høy. Lagmannsretten har ikke sett hen til relevant rettspraksis på området og har ikke tatt høyde for at straffen flater ut ved stadig høyere tapsrisiko for den bedratte part. Ut fra den veiledning som kan hentes fra rettspraksis er det tatt et for høyt utgangspunkt ved straffutmålingen. Det foreligger ikke direkte sammenlignbar praksis på området.
- (9) A har nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:
Gulating lagmannsretts dom av 30. oktober 2018 med hovedforhandling oppheves.

Subsidiært:
Straffen nedsettes."

- (10) Påtalemyndigheten anfører at anken bør nektes fremmet. Det er ikke lagt til grunn feil faktum ved vurdering av forklaringen til vitnet D, og anførselene på dette punkt fremstår som et angrep på bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.
- (11) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at anken gjelder forhold som A ble frifunnet for i tingretten, men domfelt for i lagmannsretten. Hans anke kan da bare nektes fremmet til Høyesterett dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. annet ledd fjerde punktum.

- (12) Omfanget av lagmannsrettens plikt til å begrunne avgjørelsen av skyldspørsmålet i en lagrettesak er behandlet av Høyesterett i flere avgjørelser. I Rt-2011-172 avsnitt 27 til 30 er det gitt en sammenfattende redegjørelse for praksis. Det følger av Rt-2010-865 avsnitt 22 at lagmannsrettens plikt til å begrunne bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet er et "snevert unntak fra hovedregelen", som bare kommer til anvendelse "der det foreligger et konkret behov for begrunnelse – som klart trer frem – fordi sentrale punkter i bevisvurderingen blir stående uforklart", jf. avsnitt 22.
- (13) I denne saken har den samlede lagmannsretten, fagdommerne og de fire uttrukne lagrettesmedlemmene, jf. straffeprosessloven § 376 e, gitt en samlet redegjørelse for sin bevisbedømmelse knyttet til det som er betegnet som "springende punkter" - punkter som gjorde at tingretten ikke fant det bevist utover enhver rimelig og fornuftig tvil at tiltalte var skyldig på de aktuelle tiltalepunktene.
- (14) *Anken over saksbehandlingen*
- (15) Saksbehandlingsanken bygger på at domfelte mener det er et ubestridt faktum at påføring av dato på feil sted i salgsmeldingen og påføring av dato på riktig sted, skjedde på samme tidspunkt. Dette hevdes å ha betydning for domfeltes alibi.
- (16) Domfellelse på grunnlag av et faktum som er i strid med vitterlige kjensgjerninger eller av andre grunner klart og uomtvistelig er uriktig, anses som en saksbehandlingsfeil, jf. blant annet Rt-2006-571 avsnitt 16, Rt-2003-1053 avsnitt 22 og Rt-1995-373.
- (17) Påtalemyndigheten har i sin påtegning sagt seg uenig i det domfelte mener er et ubestridt faktum i saken. Etter det utvalget kan se, har lagmannsretten etter en bevisvurdering uttrykkelig slått fast at den endrede datoen ikke er 23. november. Den har videre vurdert Ds forklaring om at det ikke er mulig at A skrev på datoen senere fordi D var den som postla salgsmeldingen. Saksbehandlingsanken må ut fra dette anses som et angrep på lagmannsrettens bevisbedømmelse, som Høyesterett ikke kan prøve.
- (18) Utvalget er enstemmig kommet til at anken over saksbehandlingen klart ikke kan føre frem.
- (19) *Anken over lovanvendelsen*
- (20) Anken over lovanvendelsen bygger på at lagmannsretten skal ha anvendt et for lavt beviskrav når den slår fast at forklaringen til D ikke gir A alibi, og at dette utgjør en lovanvendelsesfeil.
- (21) Utvalget bemerker at lagmannsretten innledningsvis har presisert at den har funnet det bevist "utover enhver rimelig og fornuftig tvil" at A er skyldig i de aktuelle forholdene. Videre har den særlig kommentert og vurdert tre "springende punkter". Ett av disse punktene er salget av motorvognen og datoen på salgsmeldingen.
- (22) Lagmannsrettens begrunnelse viser at det er anvendt riktig beviskrav.
- (23) Utvalget er enstemmig kommet til at anken over lovanvendelsen klart ikke kan føre frem.

- (24) *Anken over straffutmålingen*
- (25) Anken over straffutmålingen tillates fremmet.

S L U T N I N G :

1. Anken over saksbehandlingen og lovanvendelsen tillates ikke fremmet.
2. Anken over straffutmålingen tillates fremmet.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)